

Ігар ЛУЧАНОК:

«УСЁ ГЭТА — АД БОГА,

МАМЫ І ТРОХ КАНСЕРВАТОРЫЙ»

«Майскі вальс» загучаў пад небам Мар'інай Горкі. Малая радзіма зноў сустрэла свайго славуага ўрадзэнца — народнага артыста Беларусі і СССР кампазітара Ігара Лучанка. Фестываль імя славуага майстра атрымаў назву адной з яго песень і, завулены яго рэгіянальнай, на справе стаў міжнародным.

У Мар'інай Горцы Лучанок правёў дзіцячыя гады, вучыўся ў мясцовай школе. На вуліцы Фрунзэ, 73 і цяпер стаіць драўляны дом яго бацькі. «Туды і пайду начаваць сёння», — сказаў кампазітар. А ўвечары, пасля завяршэння першага фестывальнага дня, адправіўся на магільны родных.

Яго творчасць вядома далёка за межамі гэтых мясцін. Калі прыгадаць, добрая частка лепшых савецкіх хітоў напісана гэтым аўтарам. Яго песні выконвалі многія зоркі эстрады: Сафія Ратару, Валяніцкіна Талкунова, Марыя Пахоменка, Леў Лешчанка, Віктар Вуячч. Лучанок сябраў з Іосіфам Кабзонам, Людмілай Пахмутавай. Сябраваў і з Уладзімірам Мулявіным, якога лічыць генам жанру. Ігар Міхайлавіч не хавае таго, што задаволены сабой і сваім жыццём: «Такіх, як я, у Савецкім Саюзе мала. А я ганаруся», — гарзана прызнаецца Лучанок. Аднак для шматлікіх блізкіх і знаёмых людзей з Мар'інай Горкі ён усё той жа — з усімі шчыры і неспрэчны. І на фестывалі яго суправаджаюць не проста мясцовыя афіцыйныя асобы, але сябры.

Ініцыятарамі фестывалю песні і музыкі «Майскі вальс» на прызвы Ігара Лучанка выступілі Пухавіцкі раённы выканаўчы камітэт і Саюз кампазітараў Рэспублікі Беларусь. Паўдзельнічаць у наарадзжэнні новага традыцыйнага свята і падзякаваць Лучанку за яго творчасць прыехалі намеснік старшын Мінскага абласнога выканаўчага камітэта Віктар Шчэцка, першы намеснік старшын выканаўчага камітэта СНД Уладзімір Гаркун, міністр абароны Рэспублікі Беларусь генерал-лейтэнант Юрый Жадобін і шмат іншых, а таксама прадстаўнікі Арменіі, Кіргізіі і Малдовы.

На адкрыцц фестывалю спявалі патрыятычныя песні Ігара Лучанка — выконвалі іх і прызнаныя беларускія артысты, і мясцовыя выканаўцы, і нават генерал! Нечакана феерычным атрымалася выступленне аркестра Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь: тут сышліся і прыгожыя мелодыі, і вайсковая дысцыпліна, і смеласць нестандартнага падыходу да творчых нумароў.

Мар'іна Горка мае пяць гарадоў-пабрацімаў. Іх прадстаўнікі з радасцю прыехалі на фестываль «Майскі вальс» і не ўтойва-

ся. Можна прыгадаць і сваім жыццём нешта прыгожае, светлае, такое ж маладое, як гэтыя песні? Добра, што ёсць такія ноты, якія падбіраюцца на струнах душы...

Меркаванне журы адносна пераможцаў супала з майб'юектыўнай глядацкай думкай — Гран-пры фестывалю «Майскі вальс» атрымаў народны вакальны ансамбль «Рэтра» Бярэзінскага раёна пад кіраўніцтвам Мікалая Міхайлаўскага. Яны і не чакалі такой ўзнагароды: паспелі ўжо змяніць свае шыкоўныя шляхетныя строі на звычайную вопратку і песню-пераможцу так і спявалі. Сыходзілі са сцэны па-беларуску сціпла і яшчэ быццам не верылі ў тое, што адбылося. Спецыяльны прыз Ігара Лучанка атрымаў Ягор Жулік — саліст пазашкольнага цэнтра «Світанак» Пухавіцкага раёна. Прэміямі першай ступені ўзнагародзілі салістку Друженскай дзіцячай школы мастацтваў Пухавіцкага раёна Ганну Салаўянчык і ўзорны хор «Мара» Мар'інагорскай дзіцячай школы мастацтваў Пухавіцкага раёна пад кіраўніцтвам Людмілы Ахгерэў. Былі ўручаны дыпломы лаўрэатаў другой і трэцяй ступені, а таксама дыпломы ў трох намінацыях. Варта адзначыць, што пераможцы атрымалі грашовыя ўзнагароды: 1 млн руб. прызначаны лаўрэатам дыпломаў трэцяй ступені, 2 млн — другой і 3 млн — першай ступені. Уладальнікі Гран-пры павезлі дадому 5 млн руб.

Ігар Лучанок расповёў, як ставіцца да таго, што фестываль носяць яго імя:

— Я меў ідэю стварыць фестываль добрага густу, ваенна-патрыятычнай музыкі — і гэта дапамагла зрабіць Садружнасць Незалежных Дзяржаў, Саюзная дзяржава і Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь. Таму фестываль падняты да вельмі высокага ўзроўня.

— Чаму ў вашым рэпертуары так шмат франтавых песень?

— Не толькі, яшчэ і любімых многа: «Алеся», «Вераніка», «Захарованая мая», «Маша-Маруся», «Світанак». А франтавыя песні — гэта сінтэз вельмі глыбокай лірыкі і страшных падзей, перажыванняў.

— Адкуль бяруцца прыгожыя мелодыі, што вас натхняла?

— Гэта ад Бога, ад мамы і ад трох кансерваторый — Мінскай, Пецярбургскай і Маскоўскай. Цяпер няма, каб гэтак сушылі магі, а я вучыўся ў вельмі славуцкіх настаўнікаў.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Пухавіцкі раён

«ПІРАМІДА» Ў ВІЦЕБСКУ

У самым цэнтры старажытнага Віцебска пачаў працаваць бізнес-цэнтр, які ў народзе называюць «піраміда». Цікава, што тут устанавілі першыя ў горадзе эскалатары. Менавіта гэты «аналаг» славуцкіх егіпецкіх пірамід стаў адным з буйнейшых гандлёвых аб'ектаў у Беларусі; яго агульная плошча — 55 тысяч квадратных метраў. У пірамідзе XXI стагоддзя мікраклімат кантралюецца пры дапамозе разумнага абсталявання. Цэнтр мае афіцыйную назву «Марка-сіці». Вядомая абутко-

вая кампанія рэалізавала па-свойму ўнікальны праект з дапамогай мясцовай улады. Тут адчыніюцца гандлёвыя пункты вядомых беларускіх вытворцаў, салоны прыгажосці, кавярні...

Побач з «пірамідай» працягваюцца работы па пракладанні падземнага перахода, які пралягае пад вуліцай Леніна. Там ім можна будзе дайсці да Летняга амфітэатра — галоўнай сцэнічнай пляцоўкі міжнароднага фестывалю «Славянскі базар у Віцебску».

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Рэверс з сеціва

«Студэнты прыязджаюць вучыцца, каб пасля працаваць, а не наадварот»

У нумары за 5 мая «Звязда» змясціла артыкул пад назвай «Ініцыяваць бясплатны праезд для ўсіх студэнтаў у Міндаўкаі не плануецца», які актыўна абмяркоўваўся на інтэрнэт-парталах tut.by і onliner.by. На думку міністра адукацыі Сяргея Маскевіча, сёння ёсць дастаткова магчымасцяў, каб маладыя людзі маглі падзарабіць і не браць у сваіх бацькоў грошы на талончыкі і праязныя білеты. Студэнты сталічных ВНУ спадзяюцца на захаванне транспартнай ільготы для іх і ў наступным навучальным годзе, аднак думкі на гэты конт у грамадстве падзяліліся. Прычым аднадушнасці не назіраецца нават у асяродку студэнцкай моладзі.

змену, а кожны дзень — у розны час), да таго ж і выкладчыкі на малодшых курсах не так пільна сачылі за наведваннем, як робяць гэта на старэйшых курсах...

Калотка:

Я — студэнт трэцяга курса бясплатнага аддзялення БДУ. У мяне жонка і маленькая дачка. Часу на тое, каб вучыцца, працаваць і дзіця даглядаць, паверце, вельмі мала (працаю на двух работах), таму лютыя ніколі не перашкоджаць. Я б з радасцю мог пайсці на завочнае аддзяленне. АЛЕ! Я паступаў і хацеў вучыцца, я хачу атрымаць адукацыю, а не дыплом, быць спецыялістам, а не ўтрыманцам. А калі ты думаеш, як прафарміцца, як эканоміць калеічыну, то тут ужо, шчыра кажучы, не да адукацыі. Студэнты — гэта будучыня, а шкадаваць на сваю будучыню грошы — глупства.

paulsteak:

Навошта бясплатна? Зрабіць 30 ці 50 працэнтаў ад поўнага кошту і столькі ж — для пенсіянераў. Бясплатна — толькі ветэранам ці інвалідам, і ўсё!

rustan2012:

За усё трэба плаціць. Я быў студэнтам, падрацоўваў і пражыў без усялякіх ільгот. Трэба спыняць утрыманства, лічу яго горшым за карупцыю.

profess-j:

Нярэдка назіраю сітуацыю, калі прыкладна з 20 чалавек, якія знаходзяцца ў салоне, большая палова — утрыманцы (школьнікі і студэнты). Студэнтаў, дарэчы, намога болей. Цячэр чвэрць — бамжы, і толькі мы чацвёрта аплываем праезд за ўсю «банду» сацыяльных утрыманцаў. Дык чаго здзіўляцца, што праезд не акупляецца? Пры гэтым самае крыўднае, што ўсе ўтрыманцы — сяджыцы, а мы, за чый кошт яны едуць, стайм побач, быццам прыслуга нейкай.

Падрыхтавала Надзея НІКАЛАЕВА

Бульба на Коласавай зямлі

Землякі народнага паэта Беларусі Якуба Коласа — жыхары вёскі Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага раёна — садзяць бульбу ў адным з прылеглых да вёскі ўрочышчаў — Канцывалоці. Ярка побач з літаратурна-мемарыяльным комплексам «Шлях Коласа».

Зямлі лесам, але сяляне-мікалаеўцы адсудзілі сваё права на карыстанне ўрадлівай глебай. Побач з вёскай знаходзяцца і іншыя ўрочышчы, якія звязаны з памяццю пра земляка-паэта — Карчэведзь, Кананяніца, Церабэжы, Кліны. Але Канцывалоці (поле ў канцы валокі), будай, самае хлебнае і бульбяное месца на радзіме песняра.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Кватэрнае пытанне

Бяду лягчэй папярэдзіць...

У нашым пад'ездзе жыве стары. Сам сябе абмывае, сам гатуе. У выніку ўжо двойчы заліваў суседзяў энзу, пакаідаў не выключаным газ... Мы размаўлялі з яго дачкой. Але яна не можа пераехаць да бацькі (у яе свая сям'я, праца). І не можа забраць старога да сябе. Падкажыце, што ў такой сітуацыі рабіць нам? Як засцерагчы і старога, і сябе ад магчымай небяспекі?

М.К., г. Мінск.

Неабходнасць выканання санітарна-гігіенічных, экалагічных, супрацьпажарных і іншых нарматыўных патрабаванняў пры карыстанні жылым памяшканнем абумоўлена, перш за ўсё, канстытуцыйнымі правамі грамадзян і, у прыватнасці, правам на ахову здароўя (арт. 45 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь), правам на спрыяльнае навакольнае асяроддзе (арт. 46).

Парадак карыстання жылымі памяшканнямі, утрымання жылых і дапаможных памяшканняў жылых дамоў у Рэспубліцы Беларусь вызначаны Правіламі, зацверджанымі загадам Мінжылкагаса ад 7 снежня 1999 года № 177.

Жылых памяшканні не могуць выкарыстоўвацца не па прызначэнні, а таксама ва ўрон правам і свабодам іншых грамадзян. Грамадзяне не павінны учыняць дзеянняў,

якія прыводзяць да псавання жылых памяшканняў і дапаможных памяшканняў жылых дамоў або якія парушаюць нармальны ўмовы пражывання грамадзян у іншых жылых памяшканнях.

Усе карыстальнікі жылых памяшканняў павінны ведаць і выконваць правылы карыстання жылымі памяшканнямі, правылы ўтрымання і тэхнічнай эксплуатацыі жылых і дапаможных памяшканняў жылых дамоў, інжынерных сістэм і абсталявання, правылы пажарнай бяспекі і іншыя правылы. Пра такія абавязкі грамадзян гаворыцца і ў Жылёвым кодэксе Рэспублікі Беларусь, і ў дагаворы найму (паднайму) жылых памяшкання, у арт. 21.15 Кодэкса Рэспублікі Беларусь адміністрацыйнага правапарушэння прадулгоджана адпаведна адказнасць за парушэнне правіл карыстання жылымі памяшканнямі.

Грэбанне правіламі карыстання жылымі памяшканнямі, адсутнасць належнага кантролю за выкананнем гэтых правіл можа прывесці не толькі да парушэння права грамадзян на недакількасць жылля, але і да трагічных наступстваў.

Пры ўзнікненні канфліктных сітуацый з суседзямі грамадзяне маюць права звярнуцца ў органы ўлады для прыняцця мер (адміністрацыйнага і крымінальнага ўздзеяння), а таксама ў судовыя органы для вырашэння судовых пытанняў. Для гэтага трэба напісаць заяву і падаць дакументы, якія пацвярджаюць

супрацьпраўныя дзеянні суседзяў. Падставай для звароту ў суд могуць служыць адпаведныя заключэнні жыллёва-эксплуатацыйнай арганізацыі і саніпаістанцыі.

Калі па сваім фізічным стане або стане здароўя сусед не можа самастойна ажыццяўляць абавязкі, у прыватнасці, па выкананні правіл утрымання і тэхнічнай эксплуатацыі жылых памяшкання, інжынерных сістэм і абсталявання, правіл пажарнай бяспекі, то над ім можа быць устаноўлены патранаж. У адпаведнасці з арт. 37 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь папачыць — памочнік (асоба, якая ажыццяўляе патранаж) панаўлетняга дзеяння адпаведна грамадзяніна можа быць прызначаны органам апекі і папачыцельства толькі са згоды такога грамадзяніна.

У вызначаным парадку пры наяўнасці адпаведных падстаў можа быць таксама разгледжана пытанне аб выдзяленні грамадзяніну, які страціў поўную або частковую здольнасць да самаабслугоўвання і мае патрэбу ў доглядзе, дапамозе, бытавым і медыцынскім абслугоўванні, спецыяльнага жыллага памішкання дзяржаўнага жыллёвага фонду ў дамах інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў. Парадак, асаблівасці і падставы выдзялення такіх спецыяльных жылых памяшканняў вызначаны пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 24.09.2008 № 1408.

Віктар САВІЦКІ

ПРАФЕСІЯ НЕ ДЛЯ ЎСІХ

«А чаму вы здзіўляецеся? Ёсць у нас малады хлопец Аляксандр Волкаў, размеркаваны сюды пасля заканчэння ўніверсітэта культуры. Працуе ў адзеле аўтаматызацыі, бібліятэкар першай катэгорыі», — кажа дырэктар Віцебскай абласной бібліятэкі Аляксандр СЕМКІН. Высветлілася, што тут працуюць і іншыя мужчыны: вядучы адміністратар лакальнай сеткі бібліятэкі Алег Бондараў, вядучы інжынер-праграміст Васіль Слонаў. І гэта акрамя тых, хто адказвае за гаспадарчую частку... Ды і дырэктар бібліятэкі — мужчына, што само па сабе даволі рэдкая з'ява. Нядаўна было акрамя 10 гадоў, як Аляксандр Сёмкін узначалі калектывы.

Традыцыйна ў бібліятэках выдачай кніг, работай з фондамі займаюцца жанчыны. Бадай, у першую чаргу таму, што заробкі тут парэальна не невысокія. Ці можа здарыцца, што праз некалькі гадоў у нашых бібліятэках будзе назірацца «кадравы голад»?

Магу сказаць толькі пра наш калектыв. У нас працуюць 118 бібліятэчных спецыялістаў. Сярэдні ўзрост бібліятэкараў прыблізна 39 гадоў, так што нельга казаць аб тым, што на пасадзе бібліятэкараў працуюць людзі перадапенсійнага ўзросту. Так, сярод нашых бібліятэкараў 15 пенсіянераў, але гэта спецыялісты з вялікім досведам, якія здолелі адаптавацца да сучасных умоў працы, і да «высокіх тэхналогій». Ніякай «цяжучкі» кадраў няма.

Калі не сакрэт, якая сярэдняя зарплата цяпер у бібліятэкараў? — Якія могуць быць сакрэты? 1,9 мільёна рублёў.

Прачытаў нядаўна аб'яву: «Прапрабуецца грузчык у краву. Зарплата ад 2 мільёнаў рублёў»... — Ну дык не ўсе могуць быць грузчыкамі. Тым больш жанчыны. Дарэчы, магу канстатаваць, што і некаторыя мае калегі зарабляюць больш, чым я. Лічу, гэта нармальна, бо яны выконваюць асабліва складаную і адказную працу...

Мы прэміруем тых работнікаў бібліятэкі, якія ўдзельнічаюць у рэалізацыі розных праектаў. У прыватнасці, ствараюць бібліярэфічныя дапаможнікі, арганізуюць розныя дабрачынныя акцыі. Адна з іх — «Добрая кніжка замест горкай пілюлі» — мела мэтаі збор і перадачу кніжак юным пацыентам абласной дзіцячай балніцы.

Звязда, дарэчы, паведамляла, што пару гадоў таму з абласнога бюджэту бібліятэкарам выдзялілі даплаты. Для гэтага было прыня-

та рашэнне на сесіі абласнога Савета дэпутатаў. А цяпер надбаўкі выплаваць перасталі. Напэўна, давядзецца больш актыўна зарабляць на аказанні дадатковых платных паслуг?

Рашэннем сесіі Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў ад 28 снежня 2011 года № 158 гэтыя надбаўкі сапраўды былі адменены.

Што датычыцца фінансавання, нават у краінах Еўрапейскага Саюза бібліятэкі дзейнічаюць за кошт дзяржаўных грошай. Ніводная бібліятэка ніколі не акупіць сябе без падтрымкі з бюджэту. Наконт аказання платных паслуг... Магчымыя бібліятэку з гэтым пытанні абмежаваны. У асноўным зарабляем на каліраванні неабходных наведніку старонак кніг, газет, часопісаў. Папулярнасцю ў чытачоў карыстаецца так званы «камерцыйны абанемента», на які набываюцца кніжныя навінкі за пазабюджэтных сродкі.

Чытачу, безумоўна, лягчэй заплаціць 1,5 тысячы рублёў за суткі і прачытаць кнігу за некалькі дзён, чым купіць яе ж, напрыклад, за 80 тысяч. Паводле запыту бібліятэкар можа скласці спіс літаратуры па тэме, якая цікавіць карыстальніка, ажыццявіць набор тэксту на замежнай мове, скапіраваць тэкставую інфармацыю на электронны носьбіт чытача і іншае.

Наколькі я ведаю, ад таго, што зароблена дзякуючы платным паслугам, мала што застаецца для выплаты тым, хто гэтым неспрэчна займаецца.

Вы не памыляецеся. Пасля выплаты падаткаў і іншых «расходаў» грошай застаецца няшмат, каля 40% ад прыбытку.

Напэўна, многія думаюць, што бібліятэкарам працаваць не так ужо і цяжка: сядзіш у цёплым і ўтулым памяшканні ды кніжкі выда-

ваем новыя паслугі, удасканальваем работу аддзелаў па абслугоўванні, рэалізуем шматлікія праекты, цікавы нашым чытачам. Прыходзім у працоўныя калектывы, каледжы, ВНУ і расказваем пра асаблівасці нашай бібліятэкі, у якой можна пачытаць тое, чаго няма ў іншых.

Мы закупляем больш добрай літаратуры, чым іншыя бібліятэкі вобласці, набываем рэдкія альбомы, энцыклапедыі. Усе выдавецкія навінкі, якія, на погляд супрацоўнікаў аддзела камплектавання, могуць зацікавіць чытачоў, у нас ёсць.

Наколькі папулярная ваша электронная чытальня зала?

Зала працуе з восені мінулага года. Чытачы, дарэчы, шмат разоў выказвалі падзякі за бясплатны доступ у інтэрнэт. Маюцца на ўвазе не забавляльныя сайты, а адукацыйныя, навуковыя. За выхад на несанкцыянаваныя сайты некалькі чытачам мы загадам забаранілі наведваць бібліятэку. Але гэта хутчэй выключэнне з правілаў.

312 сакавіка 2012 года на базе аддзела «Электронная чытальня зала» пачала работу «Школа камп'ютарных ведаў» для карыстальнікаў, якія зусім не валодаюць камп'ютарам. Навучанне бясплатнае, дастаткова толькі быць чытачом бібліятэкі.

Вельмі папулярны і наш афіцыйны сайт, які зарэгістраваны ў Дзяржаўным рэгістры інфармацыйных рэсурсаў. Сайт нярэдка наведваюць і жыхары замежжа, бо ёсць, акрамя беларускай і рускай, англійскай версіі. З Канады воль прыйшла просьба дапамагчы ў падборы крыніц па канкрэтай краязнаўчай тэме. Немаў зацікавіць бібліярэфічны паказальнік, прысвечаны Вллікай Перамозе.

Не магу не запытаць: у Віцебску планавалася ўзвесці новы будынак для абласной бібліятэкі. Напэўна, цяпер не той час?

Калі нам даручылі распрацаваць канцэпцыю будучай бібліятэкі, мы з энтузіязмам узяліся за справу. Цікавых ідэй шмат. Мы спадзяемся, што новая бібліятэка будзе на ўзроўні лепшых бібліятэк свету. Але ўсё залежыць ад фінансавання. Каб набыць сучасную сістэму абслугоўвання чытачоў, неабходна 350 тысяч еўра. А чытач ж трэба ўзвесці будынак. Безумоўна, чарговая хваля крызісу ўнесла карэкцыю ў план будаўніцтва новага храма кнігі. Але мы — аптымісты і шчыра верым, што новая абласная бібліятэка не такая далёкая перспектыва...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.